Прус С. Р. Ірраціональні настанови осіб з різними сиблінг-позиціями як чинник співзалежності у стосунках

Анотація

У роботі було досліджено зв'язок співзалежності з ірраціональними настановами та сиблінг-позиціями. В опитуванні взяло участь 57 учасників, н основі результатів яких і було проведено статистичний аналіз за попередньо сформульованими гіпотезами. Для збору емпіричних дани використовувалися такі методики: методика А. Елліса «Діагностика ірраціональних настанов», методика Сакса-Леві «Незакінчені речення», тест профілю відносин Р. Борнштейна, тест-опитувальник Р. Гіршфільда, методика дослідження локусу контролю Дж. Роттера. На основі даних було проведено кореляційний аналіз за статистичним критерієм Спірмена, який продемонстрував досить значущі зв'язки між показниками співзалежності та наявними ірраціональними настановами. Окрім цього, було виявлено значущий обернений зв'язок між психологічними конструктами локусу контролю та показниками здорової залежності, що може свідчити про виявлену тенденцію: людям з яскраво вираженим екстернальним локусом контролю буде складніше у формуванні стосунків зі здоровою залежністю. Під час порівняльного аналізу із використанням непараметричного статистичного критерію Манна-Уітні, не було виявлено жодних статистично значущих відмінностей у групах досліджуваних, що відрізнялися своєю сиблінг-позицією. 20 учасників дослідження належало до сімей з єдиною дитиною, 20 учасників були старшими братами чи сестрами у сім'ї, ще 17 – молодші діти з двох присутніх у сім'ї. Можна стверджувати, що на формування співзалежності людини в зрілому віці особливості виховання, залежні від сиблінг-позицій, впливу як такого не матимуть. На відміну від ірраціональних настанов, які відіграють роль деструктивних світоглядних схем.

Було проведено ряд додаткових аналізів для перевірки зв'язку негативних настанов стосовно дитячо-батьківських стосунків, однак статистично значущих результатів виявлено не було. Можна стверджувати, що оцінка дитячого досвіду, методи виховання не мають особливого впливу на формування співзалежності в особи зрілого віку.

Ключові слова: співзалежність, ірраціональні настанови, негативні переконання, локус контролю, когнітивні схеми, сиблінг-позиції.

Abstracts

This paper investigates the relationship between codependency and irrational attitudes and sibling positions. The survey involved 57 participants, based on the results of which a statistical analysis was conducted according to the previously formulated hypotheses. The following methods were used to collect empirical data: A. Ellis'. Diagnosis of Irrational Attitudes, Sachs-Levy's Incomplete Sentences, R. Bornstein's Relationship Profile Test, R. Hirschfield's Test Questionnaire, and J. Rotter's Locus of Control Study. Based on the data, a correlation analysis was

conducted using Spearman's statistical criterion, which demonstrated quite significant relationships between indicators of codependency and existing irrational attitudes. In addition, a significant inverse relationship was found between the psychological constructs of locus of control and indicators of healthy addiction, which may indicate a trend: people with a pronounced external locus of control will have more difficulty forming relationships with healthy addiction. In the comparative analysis using the nonparametric Mann-Whitney statistical test, no statistically significant differences were found in the groups of subjects who differed in their sibling position. 20 participants in the study belonged to families with an only child, 20 participants were older siblings in the family, and 17 were younger children of the two siblings present in the family. It can be argued that the formation of codependency in adulthood will not be influenced by the peculiarities of upbringing dependent on sibling positions. Unlike irrational attitudes that play the role of destructive worldview schemes. A number of additional analyses were conducted to test the relationship between negative attitudes and child-parent relationships, but no statistically significant results were found. It can be argued that the assessment of childhood experience and parenting methods do not have a particular impact on the formation of codependency in adults.

Key words: codependency, irrational attitudes, negative beliefs, locus of control, cognitive schemes, sibling positions.